

Анекс III

кон Одлуката за спроведување на Комисијата за одобрување на второто ослободување на средства за Албанија, Црна Гора и Северна Македонија во рамките на Инструментот за реформи и раст за Западен Балкан

Процена на условите за плаќање – Северна Македонија

1. Процена на Комисијата за предусловите за поддршка од Унијата

Ефективни демократски механизми и механизми за владеење на правото

Северна Македонија има повеќепартиски парламентарен систем. Според наодите и заклучоците на ОДИХР на ОБСЕ, последните парламентарни и претседателски избори во 2024 година беа конкурентни, фундаменталните слободи беа почитувани, а изборното законодавство обезбедува соодветна рамка за одржување демократски избори (¹). Правилата за изборната кампања, пристапот до медиумите и распределбата на државното финансирање треба да бидат соодветно регулирани, а Изборниот законик треба да се ревидира со цел да се надминат недоследностите, празнините и двосмисленостите што би можеле да ја загорзат правната сигурност. Северна Македонија треба да ги земе предвид и преостанатите препораки на ОБСЕ/ОДИХР.

Со цел подобрување на независноста, ефикасноста и професионализмот во судството, Северна Македонија спроведе неколку бранови на реформи во правосудниот сектор и во декември 2023 година донесе нова стратегија за правосудството. Сепак, независноста и одговорноста во судството треба да се подобрат. Надворешното и политичкото влијание и понатаму останува сериозен проблем. Потребни се дополнителни напори за справување со надворешното и политичкото влијание, како и за зголемување на транспарентноста и институционалните капацитети со цел да се спречи прекумерно влијание или заплашување. Зголемениот дефицит на човечки ресурси влијае на квалитетот и ефикасноста на правдата и ова прашање треба да се реши. Од 8-та генерација завршени кандидати на Академијата за судии и јавни обвинители, во пролетта 2025 година, избрани се 97 судии и обвинители. Во меѓувреме, постапката за прием и почетната обука за 9-та и 10-та генерација се во застој, а во тек се напори за издвојување на финансиски средства во државниот буџет за 2026 година за обука на 9-та генерација. Воспоставена е сеопфатна национална стратегија за спречување на корупцијата, чие спроведување треба да се забрза. Значајни ризици од корупција сè уште постојат во различни сектори. Институционалната рамка за борба против корупцијата е воспоставена и е задоволителна во однос на превентивните мерки, иако е потребно подобрување на резултатите во борбата против корупцијата и аспектот на спроведување на законот. Измените на Кривичниот законик во септември 2023 година ја ослабнаа правната рамка и негативно влијаеја врз гонењето на случаи на корупција, особено во случаите на корупција на високо ниво. Овие измени беа оспорени од Уставниот суд во март 2025 година, давајќи му на Собранието рок од шест месеци повторно да ги разгледа спорните одредби, по што тие би можеле да бидат поништени или укинати. Истовремено, Министерството за правда формираше работна група за изготвување на корективни измени на нов Кривичен законик, во согласност со *правото* на ЕУ и

¹ <https://www.osce.org/files/f/documents/5/e/576648.pdf>

европските стандарди, кој е предвиден да се донесе до крајот на 2025 година.

Почитување на сите обврски за човекови права

Правната рамка на Северна Македонија за заштита на фундаменталните права е делумно усогласена со *правото* на ЕУ и европските стандарди. Земјата продолжува да ги исполнува своите општи обврски за фундаменталните права, иако законодавството и релевантните стратегии треба да се спроведуваат на систематски начин. Земјата ги ратификуваше повеќето меѓународни инструменти за човекови права. Потребно е да развие сеопфатен систем за следење и собирање податоци за да се процени нивото на спроведување на законодавството, политиките и стратегиите за човекови права и целосно да го искористи својот статус на набљудувач во Агенцијата на Европската Унија за фундаментални права (ФРА). Иако инфраструктурата во затворите е реновирана и неколку затворски установи се подобрани, сепак целокупните услови во затворите и понатаму остануваат сериозен проблем. Собранието треба да донесе измена на Законот за Народниот правобранител со цел да го унапреди својот статус на акредитација „Б“, врз основа на Париските принципи.

Предусловите се потврдени како исполнети.

2. Процена на Комисијата за општите услови за плаќања

а) Процена на макрофинансиската стабилност

Поттикнат од инвестициите и јавната потрошувачка, при што второто делумно го одразува силниот пораст на платите во јавниот сектор, растот на БДП се забрза во 2024 година во споредба со 2023 година, достигнувајќи 2,8 %. По намалувањето во претходната година, бруто-инвестициите се зголемија за 9,1 % во 2024 година. Иако поддржан од зголемувањето на реалните приходи и олеснувањето на условите за заем, растот на потрошувачката на домаќинствата остана умерен. Поттикнат од потрошувачката на домаќинствата и инвестициите, растот на БДП дополнително се зајакна во првата половина од 2025 година. Извозот на стоки и услуги, кој се намали во 2024 година во реални услови во споредба со претходната година, постепено се зголеми во текот на првите два квартала од 2025 година. Придонесот на надворешниот биланс кон растот стана негативен поради забавувањето на извозот, во голема мера одразувајќи ја слабоста во клучните извозни дестинации и сектори, особено автомобилската индустрија. Во 2024 година, тековната сметка повторно се врати во дефицит (-2,3 % од БДП), поттикнат од високите трошоци за увоз на енергија, влошениот трговски биланс на стока и падот на приливите од дознаки. Во првата половина од 2025 година, дефицитот на тековната сметка дополнително се зголеми. Добро приспособената монетарна политика и намалувањето на надворешните ценовни притисоци придонесоа за забавување на општата инфлација во 2024 година, на 3,5 % во просек. Сепак, општата инфлација повторно е во пораст од септември 2024 година, која поттикната од зголемувањето на цените на прехранбените производи, и покрај привремените контроли на цените од страна на Владата, достигнувајќи 4,4 % во август 2025 година. Поради зголемувањето на трошоците за работна сила, основната инфлација остана на покачено ниво и забележа значителен пораст во текот на летниот период.

Инфлацијата повторно забележа зголемување од септември, но во голема мера се должи на основните ефекти што произлегуваат од повлекувањето на претходните привремени контроли врз цените на основните прехранбени производи. Во мај 2025 година, таа се

искачи на 3,3 %, најбрз раст во последните три месеци, поттикната од цените на прехранбените производи и неизвесноста на глобалниот пазар. Основната инфлација остана висока, а секундарните ефекти од високите цени на енергијата и храната врз другите сектори бавно се намалуваа. Во првата половина од 2025 година, дефицитот на тековната сметка дополнително се зголеми, бидејќи суфицитот во билансот на услуги дополнително се намали, а приватните трансфери од странство продолжија да се намалуваат. Централната банка ја намали основната каматна стапка во неколку наврати од септември 2024 година, од 6,30 % на 5,35 % во февруари 2025 година и оттогаш ја задржа непроменета. Буџетскиот дефицит на општата влада во висина од 4,4 % од бруто-домашниот производ, остана под нивото на ревидираната фискална цел за 2025 година (4,7 %), главно поради недоволната реализација на капиталните расходи, заостанатите долгови и одложениот поврат на ДДВ. Се очекува дефицитот постепено да се намалува оваа и следната година, но фискалната консолидација ќе остане бавна во целина, главно бидејќи Владата треба да дефинира прецизни мерки за зголемување на приходите, додека задолжителните расходи се зголемуваат. За 2025 година проектиран е дефицит од 4,3 % од БДП. Се предвидува дека капиталните расходи постепено ќе се зголемуваат од 3 % од БДП во 2024 година на 5,7 % во 2026 година. Земјата покажува добри резултати за сервисирање на својот долг. Во услови на пораст на нивото на долг, како и на трошоците за државно задолжување и каматните расходи во изминатите години, потребите за финансирање се зголемени со претстојната отплата на уште една еврообврзница во 2026 година. Нето-приливот на странски директни инвестиции беше висок во 2024 година (околу 7,1 % од БДП), но е ограничен од бирократските пречки и политичката неизвесност. Структурните ограничувања остануваат, што придонесува за низок раст на продуктивноста. Приватните инвестиции се попречени од бирократската неефикасност и регулаторната неизвесност. Среднорочните проекции за раст укажуваат на постепено зголемување до 3-3,3 % на годишно ниво, во зависност од успешните структурни реформи и напредокот во интеграцијата во ЕУ.

Како заклучок, органите водат макроекономска политика ориентирана кон стабилност, а општиот услов е исполнет.

б) Процена на стабилноста на систем(ите) за управување со јавни финансии

Програмата за реформи на УЈП (УЈП/РП) за 2022-2025 година е веродостојна и релевантна, иако сè уште се потребни подобрувања на системот. Стапката на спроведување на Програмата е ниска поради доцнења во донесувањето на клучното законодавство, слабото следење и недоволниот политички надзор. Секторската работна група се состана во јули, а новата Програма за реформи на УЈФ, која го опфаќа периодот 2025-2028 година, беше формално усвоена од Владата во септември 2025 година. Клучните слабости во системот за управување со јавни финансии редовно се идентификуваат преку меѓународни оценки, вклучително и ПЕФА, СИГМА и извештаите за оцена на земјата од ЕУ. Најновата оцена на ПЕФА беше спроведена во 2021 година, врз основа на податоци од фискалните години 2018, 2019 и 2020 година ⁽²⁾. Најновата оцена на СИГМА беше објавена во декември 2024 година ⁽³⁾. УЈФ/РП за 2022-2025 година е структурирана од осум столба, кои се однесуваат на главните слабости идентификувани во овие оценки. Институционалниот капацитет на Министерството за финансии останува ограничен, бидејќи има тешкотии во привлекувањето и задржувањето квалификуван персонал. Буџетскиот процес е добро воспоставен и

² <https://www.pefa.org/node/5117>

³ <https://www.sigmaweb.org/en/publications/public-adminis-2024-071bad9d-en.html>

организиран. Кредитбилитетот на буџетот е подобрен, поддржан од операционализацијата на Фискалниот совет, подобрувањата на фискалната стратегија и напредокот во следењето на фискалните ризици. Сепак, сè уште постојат загрижености во врска со веродостојноста на макрофискалните проекции. Во септември 2022 година, Собранието усвои нов Закон за буџети (ЗБ), а во тек е изготвување на соодветното законодавство за спроведување. Сепак, развојот на Интегриран информациски систем за финансиско управување (ИФМИС) е одложен. Планирањето на јавните инвестиции останува слабо. Постигнат е одреден напредок во управувањето со јавните инвестиции (УЈИ), вклучително и основањето на ново Одделение за УЈИ во рамките на Министерството за финансии. Во април беше донесена нова Уредба за ПИМ со која се регулира целиот циклус на управување со инвестиции и се исполнуваат условите од Реформската агенда, а Министерството за финансии започна со градење капацитети на буџетските корисници за нејзина примена.

Извршувањето на буџетот е добро структурирано. Владата, на дневна основа, управува со Единствена трезорска сметка со нулта состојба. Контролите на расходите на ниво на обврски и следењето на претпријатија во државна сопственост и во сопственост на општините треба да се зајакнат за да се спречат заостанати обврски.

Јавните внатрешни финансиски контроли (ЈВФК) остануваат слаби, и покрај одреден напредок по донесувањето на Законот за ЈВФК во декември 2024 година, по четири години собраниски процедури – уште еден услов од Реформската агенда. Се очекува новиот закон да ги олесни основните реформи, вклучително и зајакнување на административниот капацитет, намалување на фрагментацијата на единиците за внатрешна ревизија и зајакнување на контролите за финансиско управување.

Законодавството за јавни набавки е во голема мера усогласено со *правото* на ЕУ. И покрај оцената „А“ на Северна Македонија во последните оценки на ПЕФА, предизвиците во практичното спроведување сè уште постојат, вклучително и ниска конкуренција, изложеност на корупција и недоволно развиени јавно-приватни партнерства (ЈПП). Решавањето на овие прашања е од клучно значење за подобрување на транспарентноста и ефикасноста на набавките. Употребата на критериумите за економски најповолна понуда (ЕНП) останува ретка, при што приближно 96 % од понудите се доделуваат исклучиво врз основа на најниската цена.

Државниот завод за ревизија (ДЗР) се смета за оперативно независен, но неговиот официјален статус како независна институција сè уште не е признаен во Уставот. ДЗР целосно ја спроведе својата програма за ревизија за 2024 година. Сепак, неговиот институционален капацитет останува недоволен. Собранискиот надзор врз ревизорските извештаи останува слаб, бидејќи не постои воспоставена практика за следење на поединечните наоди од ревизиите.

Како заклучок, стабилноста на системот за управување со јавни финансии (вклучително и релевантната стратегија за реформи) е доволно потврдена, а општиот услов е исполнет.

в) Процена на транспарентноста и надзорот на буџетот

Предлогот за извршување на буџетот и конечниот одобрен буџет се објавуваат навремено на веб-страниците и на Собранието и на Министерството за финансии. Главните буџетски документи, вклучително и годишниот буџет, Фискалната стратегија,

Стратегијата за управување со јавниот долг и завршните сметки, се генерално достапни за јавноста. Сепак, објавувањето на неодамнешните Фискални стратегии се соочи со значителни доцнења – оние за 2023-2027 година беа одложени поради енергетската криза, додека стратегијата за 2025-2029 година беше одложена поради избори. Министерството за финансии продолжи со своите напори за подобрување на транспарентноста на буџетот преку објавување квартални податоци за приходите и расходите на јавните институции, локалните самоуправи и претпријатија во државна сопственост. Сепак, сеопфатноста и достапноста на овие податоци би можеле да се подобрат.

Во Истражувањето за отворен буџет (ОБС) за 2023 година, Северна Македонија постигна 35 поени, што е мало намалување во однос на резултатот од 36 во 2021 година. Земјата ги прави јавно достапни пет од осумте клучни буџетски документи што ги следи ОБС во временска рамка во согласност со меѓународните стандарди. За да се подобри транспарентноста на буџетот, треба да се даде приоритет на навременото објавување на Граѓанскиот буџет, Прегледот на буџетот на половина година и Фискалната стратегија. Според најновото ОБС, постои само ограничен надзор во текот на целиот буџетски циклус. Владата треба да обезбеди предлог-буџетот да биде доставен до Собранието најмалку два месеци пред почетокот на фискалната година, овозможувајќи длабински дебати за буџетската политика пред донесувањето. Можноста за учество на јавноста во буџетскиот процес остануваат ограничени. Министерството за финансии треба дополнително да го промовира вклучувањето на јавноста во сите фази од подготовката, извршувањето и известувањето за буџетот.

Ревизијата на завршните сметки на Владата од Државниот завод за ревизија (ДЗР) моментално е ограничена на прашања поврзани со усогласеноста. Тој сè уште не дава ревизорско мислење за точноста и праведноста врз основа на методологијата на финансиска ревизија. Сепак, ваквите мислења ќе бидат потребни откако ќе влезе во сила новиот Закон за буџетите (ЗБ).

Како заклучок, транспарентноста и надзорот над буџетот се доволно сигурни и општиот услов е исполнет.

Општите услови се потврдени како исполнети.

3. Преглед од Комисијата за исполнувањето на чекорите во Реформските агенди

Комисијата ги разгледа информациите доставени од корисникот и нема индикации дека спроведувањето на чекорите е во спротивност со општите начела наведени во член 4 и член 11(4) од Регулативата (ЕУ) 2024/1449 и член 3 од Спогодбата за инструмент, или начелото „Не прави значителна штета“ (НПЗШ).

Реформа 2.1.1.1. Усогласување со пакетот за интеграција на електрична енергија за да се овозможи поврзување на пазарот на електрична енергија на ЕУ и Северна Македонија: воспоставување на пазар на електрична енергија за ден-однапред, операционализирање на пакетот во согласност со планот за интеграција на операторите за поврзување на пазарот до крајот на 2025 година.

Чекорот што се	Да се заврши транспонирањето на пакетот за интеграција на
----------------	---

разгледува	електричната енергија и да се продолжи со неговото спроведување, во согласност со барањата на Енергетската заедница.
Основна состојба	0 (2024 година) (Законот не е донесен)
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот	Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	Пакетот за интеграција на електрична енергија (EIP) вклучува четири клучни закони (Директива (ЕУ) 2019/944 за електрична енергија, Регулатива (ЕУ) 2019/943 за електрична енергија, Регулатива (ЕУ) 2019/941 за подготвеност за справување со ризици и Регулатива (ЕУ) 2019/942) за воспоставување на ACER и пет мрежни кодекси и упатства што го регулираат работењето на пазарот и системот. Новиот Закон за енергетика беше донесен од Собранието на 14 мај 2025 година, а објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 101/2025 на 21 мај 2025 година. Законот за енергетика има за цел да го усогласи примарното законодавство со сите четири основни акти и Упатството за алокација на капацитети и управување со задушувача (CACM), при што преостанатите мрежни кодови и упатства ќе се усогласат преку секундарно законодавство. Секретаријатот на Енергетската заедница даде коментари за време на изготвувањето на новиот Закон за енергетика, кои, според извештаите, беа земени предвид во голема мера. Иако тековниот чекор се фокусира на усогласување на законската рамка, тој е надополнет со иден чекор во рамките на истата Реформа 2.1.1.1., насочен кон завршување на поврзувањето на пазарот, преку приклучување кон пазарот на ЕУ „ден однапред“, што бара донесување на секундарно законодавство. Овие акти што недостасуваат треба да бидат придружени со формален извештај од Регулаторна комисија за енергетика и табели на усогласеност (ToC) на преостанатите акти според EIP, во согласност со Анекс I кон Реформската агенда. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат. Северна Македонија мора да го заврши процесот на усогласување со донесувањето на потребните подзаконски акти.

Извршени проверки и докази што се користат при верификација на	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: - Донесениот Закон за енергетика, објавен во Службен весник на
--	---

чекорот поврзани наоди	и Република Северна Македонија бр. 101/2025 на 14 мај 2025 година; - Табели на усогласеност за три главни акти (со исклучок на Регулативата за воспоставување на ACER) и за едно упатство од Пакетот за интеграција на електрична енергија; - Процена на влијанието на регулативата; - Одлука за назначување на операторот на организираниот пазар на електрична енергија како номиниран оператор на пазарот на електрична енергија – НЕМО – во Република Северна Македонија (Одлука на Владата бр. 50-5657/3, донесена на 5 јуни 2025 година.) Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, вклучително и заедничкото писмо од Комисијата и Секретаријатот на Енергетската заедница до договорните страни на Енергетската заедница во врска со постапката за верификација за Пакетот за интеграција на електрична енергија, од 7 август 2025 година. Комисијата одржуваше редовни состаноци со Министерството за следење на состојбата, вклучително и состанок на 15 април 2025 година. Дополнително, Комисијата организираше видеоконференција на 21 мај 2025 година, вклучително и Секретаријатот на Енергетската заедница, за да се дискутира за напредокот на реформата.
Двојно финансирање	Беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка за постигнување на овој чекор. УСАИД ѝ помогна на Северна Македонија во почетната гап-анализа и работата на новиот Закон за енергетика и неговото секундарно законодавство. По повлекувањето на УСАИД од проектот, Министерството за енергетика го финализираше процесот на изготвување, консултации и донесување користејќи ги сопствените ресурси. Врз основа на процената на Комисијата, степенот на таквите придонеси не претставува случај на двојно финансирање, бидејќи поддршката првенствено беше фокусирана на подготвителната работа и подобрувањето на експертизата, додека корисникот ги исполни главните цели на чекорот.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 2.1.1.2. Постепено приспособување на цената на електричната енергија на пазарно ниво, придружено со мерки за справување со енергетската сиромаштија.

Чекорот што се разгледува	<i>Постепено намалување на јавната интервенција во одредувањето на цените за снабдување со електрична енергија во согласност со член 5 од Директивата 2019/944 за заеднички правила за внатрешниот пазар</i>
---	---

	на електрична енергија.
Основна состојба	85 % (2024 година)
Краен рок на чекорот	јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот	Корисникот смета дека овој чекор не е постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	За време на осумдесеттата седница на Владата на Република Северна Македонија, одржана на 4 јули 2025 година, Владата одлучи да ја утврди цената и да ја компензира разликата помеѓу трошоците за производство на електрична енергија од АД ЕСМ (производител на електрична енергија во државна сопственост во Северна Македонија) и цената на електричната енергија утврдена од Владата, со која АД ЕСМ ќе обезбеди 100 % од вкупните потреби на универзалниот снабдувач за јули-декември 2025 година. Оваа одлука е спротивна на она што беше планирано во Реформската агенда за овој чекор и не е усогласена со целта на Директивата (ЕУ) 2019/944 на ЕУ за електрична енергија за постигнување пазарни цени на снабдување. Понатаму, корисникот не достави никакви планови за тоа кога и како ќе се спроведе оваа реформа. Ова треба да се направи преку известување до Секретаријатот на Енергетската заедница, заедно со објаснување и опис што се бара со Директивата. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Беше спроведен административен преглед на достапните информации, кој ја вклучува и одлуката на Владата од осумдесеттата седница на Владата на Република Северна Македонија, одржана на 4 јули 2025 година.
Двојно финансирање	Не беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 2.1.5.1. Спроведување на Директивите за енергетски карактеристики на зградите и енергетска ефикасност.

Чекорот што се разгледува	<i>Тригодишен План за реновирање на зградите на централната влада треба да се донесе во согласност со годишната цел за реновирање од 3 %.</i>
Основна состојба	0 (2023 година) Нема план и нема реновирани јавни згради под централната влада во 2023 година.
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот	Корисникот смета дека овој чекор не е постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	Нацрт-планот за реновирање на зградите на централната влада со годишна цел за реновирање од 3 % беше изготвен, но сè уште не е донесен од Владата. Процесот треба да биде инклузивен, навремен и да ги земе предвид прелиминарните повратни информации од Секретаријатот на Енергетската заедница (EnCS). Врз основа на ова Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Беше спроведен административен преглед на достапните информации, што вклучува нацрт-план усогласен со стапката од 3 %, комуникација преку е-пошта со Секретаријатот на Енергетската заедница, како и податоци обезбедени од Агенцијата за катастар на недвижности. Сепак, Планот сè уште не е донесен.
Двојно финансирање	Беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка за постигнување на овој чекор. Развојот на тригодишниот План за реновирање на зградите на централната влада беше поддржан од проектот финансиран од ЕУ „Поддршка на енергетските реформи“. Комисијата ќе процени дали степенот на таквите придонеси претставува случај на двојно финансирање кога чекорот ќе биде пријавен од страна на корисникот како целосно постигнат.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 2.2.1.1. Поставување на сеопфатна рамка за киберотпорност (воведување на барањата од Директивата NIS2 и зајакнување на релевантните институции).

Чекорот што се разгледува	<i>Донесување и спроведување на законодавна рамка за кибербезбедност која е целосно усогласена со политиката на ЕУ за кибербезбедност и правото на ЕУ за кибербезбедност, т.е. Законот за безбедност на мрежи и информациски системи и ажурираната стратегија за кибербезбедност.</i>
Основна состојба	0 (2024 година) (Законот не е донесен)
Краен рок на чекорот	јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот	Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.

Процена на резултатите од страна на Комисијата	на од на Законот за безбедност на мрежи и информациски системи беше донесен од Собранието на 27 јуни 2025 година и објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 135/2025 на 4 јули 2025 година. Новиот закон е усогласен со Директивата (ЕУ) 2022/2555 („Директива NIS2“) и воведува, меѓу другите одредби, барања за кибербезбедност за основните и важни субјекти, надзорен орган со овластувања за спроведување и формирање на тимови за одговор на компјутерски инциденти/тимови за одговор на компјутерски безбедносни инциденти (CERT/CSIRT). За да се постигне овој чекор, потребно е само усогласување на ниво на примарно законодавство. Целосното спроведување на реформата, вклучително и донесување на 15 подзаконски акти, спаѓа во следните чекори во рамките на истата реформа. Овие подзаконски акти се состојат од методологии, прирачници и упатства неопходни за операционализација на структурите предвидени во трите последователни чекори. Прегледот на законодавството од страна на Комисијата забележува дека е постигнато усогласување, освен за ограничен број одредби кои остануваат делумно усогласени. Корисникот обезбеди објаснувачка белешка, во која се разјаснува дека некои одредби се веќе опфатени во други закони и дека сите преостанати празнини ќе бидат отстранети преку секундарно законодавство. Оттука, иако Законот за безбедност на мрежи и информациски системи не е целосно усогласен со политиката на ЕУ за кибербезбедност и <i>правото</i> на ЕУ за кибербезбедност, Комисијата заклучува дека, за целите на овој чекор од Реформската агенда, Северна Македонија постигнала доволно усогласување со Директивата NIS2 и дека овој конститутивен елемент на чекорот е постигнат. Во однос на другите резултати предвидени во овој чекор, Владата ја донесе Националната стратегија за сајбер безбедност 2025–2028 и нејзиниот придружен акциски план на 21 јануари 2025 година, со јасно дефинирани активности, трошоци и упатувања на буџетски извори. Стратегијата и акцискиот план се јавно достапни: https://mdt.gov.mk/mk-MK/regulativa/strategija-za-sajber-bezbednost. Донесената стратегија ги идентификува приоритетните области во согласност со член 7 од Директивата NIS2 и пошироката рамка NIS2. Придружниот акциски план 2025-2028 година обезбедува спроведување на стратегијата, а секоја цел е поделена на точки на дејствување на грануларно ниво, со идентификувани рокови и проценети трошоци. Врз основа на горенаведеното, Комисијата смета дека овој чекор е постигнат.
Извршени проверки	и Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази:

докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	- донесениот Закон за безбедност на мрежи и информациски системи, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 135/2025 на 4 јули 2025 година, придружен со табела на усогласеност; - процена на влијанието на регулативата и неколку анализи што влијаеја на изготвувањето и спроведувањето на законодавството. Покрај тоа, корисникот достави објаснувачка белешка во врска со првичните повратни информации од Комисијата, кои беа разгледани, со што се заклучува дека усогласувањето на законодавството на Северна Македонија со NIS2 сè уште не е завршено. Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, како и го анализираше барањето за секундарно законодавство во однос на Директивата NIS2 и чекорите од Реформската агенда согласно Реформата 2.2.1.1.
Двојно финансирање	Беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка за постигнување на овој чекор. Изготвувањето на Стратегијата за сајбер безбедност беше поддржано со техничка помош овозможена од Обединетото Кралство преку нејзината Програма за меѓународен развој. Врз основа на процената на Комисијата, степенот на таквите придонеси не претставува случај на двојно финансирање, бидејќи поддршката првенствено беше фокусирана на подобрување на експертизата, додека корисникот ги исполни главните цели на чекорот.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Целосно постигнат.

Реформа 2.2.2.1. Воведување на безбедни дигитални инфраструктури.

Чекорот што се разгледува	<i>Донесувањето на новиот Закон за електронски комуникации, усогласување на националното законодавство со релевантното законодавство на ЕУ за да се усогласи со законодавството на ЕУ и Законот за Гигабит инфраструктура, по влегувањето во сила во ЕУ.</i>
Основна состојба	0 (2024 година) (Законот не е донесен)
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година

Заклучок прегледот чекорот страна корисникот	од на од на Корисникот го смета овој чекор за целосно постигнат.
Процена резултатите страна Комисијата	на од на Новиот Закон за електронски комуникации беше донесен на 27 јуни 2025 година и беше објавен во Службениот весник бр. 135 на 4 јули 2025 година. Во согласност со описот на чекорот, тој има за цел да го усогласи националното законодавство со „релевантното <i>право</i> на ЕУ“, имено два клучни правни акти на ЕУ: Директива (ЕУ) 2018/1972 со која се воспоставува Европскиот кодекс за електронски комуникации (ЕЕСС) и Регулатива (ЕУ) 2024/1309 со која се воспоставува Законот за Гигабит инфраструктура (GIA). За да се постигне овој чекор, потребно е само усогласување на ниво на примарно законодавство. Законот одредува рок од 15 месеци за донесување на подзаконските акти, поради технички сложената природа на нивното спроведување. Според тоа, Законот за Гигабит инфраструктура одредува рок од 18 месеци за донесување на секундарното законодавство на ниво на ЕУ. Дополнително, иако законот влезе во сила на 11 мај 2024 година, тој ќе стане целосно применлив за земјите членки на ЕУ дури од 12 ноември 2025 година, а одредени одредби ќе влезат во сила дури подоцна, во февруари и мај 2026 година, како што е наведено во член 19 од Регулативата за GIA. Затоа, донесувањето на подзаконски акти, воспоставувањето институционални капацитети и какви било дополнителни барања не се предвидени во рамките на тековниот чекор, кој се фокусира на усогласување на примарното законодавство. Секундарното законодавство ќе биде верификувано како дел од условеноста поврзана со идните чекори во областа на реформите. Прегледот на законодавството од страна на Комисијата забележува дека остануваат значителни празнини во усогласувањето, првенствено затоа што работата за усогласување се засноваше на предлогот на Комисијата, а не на конечната донесена верзија на Законот за Гигабит инфраструктура. Ова претставува предизвик, бидејќи ќе бидат потребни дополнителни измени на законот. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат. Иако подзаконските акти не се потребни во тековниот рок, донесеното примарно законодавство не е доволно усогласено со релевантното законодавство на ЕУ. Остануваат значителни празнини во усогласувањето, кои би требало да се отстранат преку целни измени на законот.

Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: - донесениот Закон за електронски комуникации објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 135 на 4 јули 2025 година, придружен со табели на усогласеност; - Анализа на националната правна рамка и анализи на празнините што го информираа процесот на изготвување. Дополнително, корисникот достави план за спроведување на законодавството, во кој се наведени потребните подзаконски акти и соодветните рокови за донесување. Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, како и ги анализираше барањата за подзаконски акти во согласност со ЕЕСС и GIA и чекорите од Реформската агенда во рамките на Реформата 2.2.2.1.
Двојно финансирање	Беа идентификувани придонеси од трети страни како поддршка за постигнување на овој чекор. Министерството за дигитална трансформација доби поддршка од Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) за подготовка на следните документи на техничко ниво: (1) анализа на правната рамка за електронски комуникации во контекст на новите правни акти на ЕУ; (2) анализа на празнините во усогласувањето со ЕЕСС; и (3) анализа на празнините во усогласувањето со GIA. Врз основа на процената на Комисијата, степенот на таквите придонеси не претставува случај на двојно финансирање, бидејќи поддршката првенствено беше фокусирана на подготвителната работа со цел да се информира за изготвувањето на новиот закон и за подобрувањето на експертизата, додека корисникот ги исполни главните цели на чекорот.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 2.2.2.2. Дигитални јавни услуги.

Чекорот што се разгледува	<i>Усогласеност со Регулативата за дигитален идентитет на ЕУ и Регулативата eIDAS2 преку донесување на ажуриран Закон за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги, вклучително и усогласеност со новата Регулатива за</i>
----------------------------------	--

		дигитален идентитет на ЕУ, со која се ревидира Регулативата eIDAS.
Основна состојба		0 (2024 година) (Законот не е донесен)
Краен рок на чекорот		јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот		Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	на од на	Законот за изменување и дополнување на Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги беше донесен од Собранието на 27 јуни 2025 година и објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 135/2025 на 4 јули 2025 година. Новиот закон е усогласен со Регулативата (ЕУ) 2024/1183, со која се менува Регулативата (ЕУ) бр. 910/2014 („eIDAS2“) и се воведува Европскиот дигитален паричник за идентитет. За да се постигне овој чекор, потребно е усогласување на ниво на примарно законодавство. Целосното спроведување на оваа реформа, вклучително и донесување на 14 подзаконски акти, спаѓа во следните чекори во рамките на истата реформа. Некои подзаконски акти, особено оние за доверливи услуги и е-потписи, се очекуваат во следниот чекор (декември 2025 година), додека други, поврзани со паричникот за дигитален идентитет, се предвидени како предуслови во последниот чекор (декември 2027 година). Прегледот на законодавството од страна на Комисијата забележува дека е постигнато усогласување, освен за ограничен број одредби кои остануваат делумно усогласени. Се очекува овие празнини да се отстранат преку секундарно законодавство. Иако Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги не е целосно усогласен со новата регулатива за дигитален идентитет на ЕУ, Комисијата заклучува дека, за целите на чекорот од Реформската агенда, Северна Македонија постигнала доволно усогласување со законодавството на ЕУ. Од овој момент, ова минимално отстапување не ја менува природата на мерката и не влијае на напредокот кон постигнување на реформата што ја претставува чекорот.

	Врз основа на горенаведеното, Комисијата смета дека овој чекор е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: - донесениот Закон за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 135 на 4 јули 2025 година, придружен со табелата на усогласеност (ToC); - Анализа на празнините и студијата за изводливост на шемата за е-идентификација што информираше за процесот на изготвување; - Процена на влијанието на регулативата и планот за спроведување на законодавството. Дополнително, корисникот достави план за спроведување на законодавството, во кој се наведени потребните подзаконски акти и соодветните рокови за донесување. Исто така, се осврна и на првичните повратни информации од Комисијата за табелата на усогласеност (ToC), кои беа разгледани, заклучувајќи дека усогласеноста не е од висок степен и дека постојат јасни празнини во спроведувањето. Како дел од својата проценка, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, како и го анализираше барањето за секундарно законодавство во согласност со Регулотивата eIDAS2 и чекорите од Реформската агенда согласно Реформата 2.2.2.2. Беше разгледан списокот на подзаконски акти, заедно со статусот на донесување на делегираните акти и акти за спроведување на Комисијата согласно ревидираната регулатива за дигитален идентитет на ЕУ. Комисијата треба да донесе дванаесет закони, по јавните консултации во април-мај 2025 година, некои од нив беа донесени неодамна, а други се очекува да бидат донесени во текот на септември 2025 година и почетокот на 2026 година. Ова потврдува дека потребните подзаконски акти треба да се донесат во подоцнежна фаза во согласност со роковите утврдени во новиот закон од шест месеци по донесувањето на законот.

Двојно финансирање	Беа идентификувани придонеси од трети страни како поддршка за постигнување на овој чекор. Поддршката за подобрување на владеењето и управувањето (СИГМА) обезбеди техничка помош во спроведувањето на анализа на празнините, идентификувајќи ги одредбите со кои националното законодавство сè уште не е усогласено. Врз основа на процената на Комисијата, степенот на таквите придонеси не претставува случај на двојно финансирање, бидејќи поддршката првенствено беше фокусирана на подготвителната работа со цел да се информира за изготвувањето на новиот закон и за подобрувањето на експертизата, додека корисникот ги исполни главните цели на чекорот.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Целосно постигнат.

Реформа 2.2.2.2. Дигитални јавни услуги.

Чекорот што се разгледува	<i>Да се донесе законодавство што ќе овозможи архивирање на електронски документи.</i>
Основна состојба	0 (2024 година) (Законот не е донесен)
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот	Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.

Процена на резултатите од страна на Комисијата	Законот за архивски материјал и архивска дејност беше донесен од Собранието на 27 јуни 2025 година и објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 135/2025 на 4 јули 2025 година. Законот се однесува на правниот вакуум во врска со архивирањето и обработката на електронски генерирани документи. Ја формализира практиката преку воспоставување законска рамка исклучиво посветена на електронското архивирање применлива во целата јавна администрација. Новиот закон предвидува употреба на унифициран систем за управување со документи (еДМС) на централно ниво, со цел да се спроведе во сите институции на централно ниво. Во отсуство на специфично <i>право</i> на ЕУ, корисникот изврши експертска анализа на моменталната состојба, разгледувајќи ги стандардите на ЕУ и можностите за воспоставување инфраструктура за складирање податоци и е-платформа. Законот влегува во сила од 1 јуни 2026 година, што дава време за комплетирање на потребното законодавство за спроведување (подзаконски акти). Овие подзаконски акти подетално ќе ги специфицираат стандардите што ќе се применуваат за безбедноста на електронското складирање, олеснување на дигиталните операции и складирањето на архивски податоци. Оваа законска рамка и целосното спроведување на еДМС ќе им овозможат на институциите електронски да разменуваат и складираат документи (за долгорочни цели) и да испорачуваат електронски услуги без потреба од печатење документи, како што е случајот сега. Врз основа на ова, Комисијата го смета чекорот за постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: - Донесениот закон објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 135/2025 на 4 јули 2025 година; - Процена на влијанието на регулативата и аналитички извештај за техничките капацитети и проценка на моменталната состојба. Како дел од својата проценка, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, потпирајќи се на Начелата на јавната администрација на СИГМА. Техничките проверки потврдија дека унифицираниот систем за управување со документи, со модули за складирање на податоци и електронско водење евиденција, е делумно оперативен во неколку институции.

Двојно финансирање	Беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка за постигнување на овој чекор. Регионалното училиште за јавна администрација (ReSPA) обезбеди техничка помош во анализата на законодавната рамка. Врз основа на процената на Комисијата, степенот на таквите придонеси не претставува случај на двојно финансирање, бидејќи поддршката првенствено беше фокусирана на подготвителната работа со цел да се информира за изготвувањето на новиот закон и за подобрувањето на експертизата, додека корисникот ги исполни главните цели на чекорот.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Целосно постигнат.

Реформа 4.1.1 Справување со неформалната економија во поддршка на неодамна донесената Стратегија за формализирање на неформалната економија.

Чекорот што се разгледува	<i>Бројот на инспекции е зголемен за Државниот инспекторат за труд за 20 % и за Државниот пазарен инспекторат за 15 % во споредба со просекот од периодот 2020-2023 година. Инспекциите се спроведуваат врз основа на начелото на секторски ризик со фокус на градежништвото, туризмот и земјоделството.</i>
Основна состојба	5.294 како просек за двете институции (2020-2023 година)
	Годишен просек за период 2020-2023 година i) 4.817 Државен инспекторат за труд ii) 477 Државен пазарен инспекторат
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот	Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	Чекорот опфаќа две различни подбарања: i. <i>Бројот на инспекции е зголемен за Државниот инспекторат за труд за 20 % и за Државниот пазарен инспекторат за 15 % во споредба со просекот од периодот 2020-2023 година</i>

Државниот инспекторат за труд (ДИТ) спроведува инспекции во две области: Безбедност и здравје при работа и работни односи, при што последните ги вклучуваат и непријавените работници. Во согласност со основната состојба на чекорот за бројот на инспекции во областа на работните односи (4.817 како годишен просек за 2020–2023 година), зголемување од 20 % во период од една година одговара на над 5780 инспекции.

Во првиот период (од јули до декември 2024 година), ДИТ спроведе вкупно 8.280 инспекции, вклучително 1.898 редовни инспекции, 1.725 контролни инспекции и 4.657 вонредни инспекции. Во вториот период (од јануари до јуни 2025 година) се евидентирани 8.184 инспекции, вклучително 1.807 редовни инспекции, 1.804 контролни инспекции и 4.573 вонредни инспекции. Затоа, **во период од една година, ДИТ пријави 16.464 инспекции, што претставува зголемување од 242 % во споредба со целта.** Дополнително, ДИТ издаде решенија во управни постапки (предупредувања, казни, забрана за вршење дејност итн.): 1539 во првиот период и 1.840 во вториот. Во однос на непријавената работа, во текот на едногодишниот период, ДИТ спроведе 433 инспекции и откри 543 нерегистрирани работници, што претставува зголемување од 130 % во споредба со основната состојба од 188 инспекции и зголемување од 208 % во споредба со основната состојба од 176 нерегистрирани работници.

Државниот пазарен инспекторат (ДПИ) врши надзор и спроведува инспекции за усогласеност со 37 закони во различни сектори, со фокус на инспекциите извршени согласно Законот за забрана и спречување на вршење на нерегистрирана дејност, што се смета за постигнување на овој чекор. Во согласност со основната состојба на чекорот за бројот на инспекции (477 како годишен просек за 2020–2023 година), зголемување од 15 % во рок од една година одговара на над 548 инспекции.

Во првиот период (од јули до декември 2024 година), ДПИ спроведе 106 инспекции и 563 во вториот период (од јануари до јуни 2025 година), **вкупно 669 инспекции во период од една година, што претставува зголемување од 40,2 % во споредба со целта.** Овие инспекции резултираа со 20 одлуки во првиот период и 202 во вториот период, вкупно 222 одлуки издадени во административни постапки (со наложување корективни мерки, изрекување казни итн.). Овие доведоа до затворање на 8 економски оператори во првиот период и 10 во вториот. Паралелно, поднесени се 75 жалби по различни основи од граѓани и деловни субјекти.

	ii. <i>Инспекциите се спроведуваат врз основа на начелото на секторски ризик со фокус на градежништвото, туризмот и земјоделството.</i> Во согласност со описот на чекорот, треба да се покаже покриеноста на секторите што носат ризик, како што се земјоделството, градежништвото и туризмот. ДИТ обезбедува секторска анализа на податоците поврзани со инспекциите за нерегистрирана работа и бројот на непријавени работници. Со агрегирање на податоците за сите три сектори што носат ризик, може да се забележи дека во текот на едногодишниот период, се извршени 358 инспекции во земјоделството, градежништвото и туризмот (сместувачки капацитети и угостителство), што резултираше со откривање на 526 нерегистрирани работници. Ова потврдува дека речиси сите напори беа насочени кон секторите што носат ризик. ДПИ ги опфаќа сите сектори според Законот за забрана и спречување на нерегистрирана дејност, вклучително земјоделство, градежништво и туризам. Таа ја прошири практиката на проверка на „нерегистрирана деловна активност“ на други секторски закони што ги спроведува. Извештаите на ДПИ содржат, според секој закон, контролни списоци за контролни активности и вклучување што може да се потврди. На пример, според Законот за угостителската дејност, кој главно е насочен кон туризмот и угостителството, инспекциите се зголемија од 1.654 во првиот период на 2.679 во вториот период. Скринингот за нерегистрирана дејност беше исто така вклучен во Законот за трговија (трговија на големо и мало). Во однос на примената на процена на ризик при планирање на инспекции, и ДИТ и ДПИ ги применуваат своите методологии во согласност со Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 247/2019). Според описот на чекорот, обезбедувањето софтверско решение за дефинирање на веројатноста како елемент на методологијата, како и соодветна база на податоци за зголемување на ефикасноста на инспекциите, би го подобрило квалитетот на процената на ризик преку нејзина дигитализација. Врз основа на горенаведеното, Комисијата смета дека овој чекор е постигнат.

Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: - Два извештаја релевантни за ДПИ: првиот ги опфаќа доказите од јули до декември 2024 година, а вториот ги опфаќа од јануари до јуни 2025 година. - Два извештаја релевантни за ДИТ: првиот ги опфаќа доказите од целата 2024 година, а вториот ги опфаќа од јануари до јуни 2025 година. Дополнително, корисникот достави објаснувачка белешка со двогодишен преглед на податоците во извештајот на ДИТ за 2024 година. Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација. Дополнително, историските податоци на ДИП објавени на неговата веб-страница беа прегледани за да се потврди доставената почетна состојба (просекот за периодот од 2020-2023 година). Објаснувачката белешка беше искористена за споредување на почетните вредности со достигнувањата во рамките на едногодишниот период опфатен со двата извештаја, од јули 2024 до декември 2024 година и од јануари 2025 до јуни 2025 година.
Двојно финансирање	Не беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Целосно постигнат.

Реформа 4.1.3. Поттикнување на развојот на МСП преку донесување и спроведување на новата стратегија за МСП.

Чекорот што се разгледува	<i>Врз основа на претходното мапирање на 377 давачки и препораките од поврзаниот проект за техничка помош финансиран од ЕУ, 28 такви давачки се оптимизирани.</i>
Основна состојба	0 (2024 година)
Краен рок на	Јуни 2025 година

чекорот	
Заклучок од прегледот на чекорот од страна на корисникот	Корисникот смета дека овој чекор не е постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	Како што е наведено во Реформската агенда, за да се постигне овој чекор, корисникот мора да продолжи со оптимизација на 28 парафискални давачки утврдени од Акцискиот план за оптимизација, консолидација и рационализација на парафискалните давачки за ММСП, кој беше изготвен врз основа на проектот финансиран од ИПА „Рационализација на парафискалните давачки“. Тие се: 19 давачки од Агенцијата за лекови и медицински средства, 6 од Централниот регистар и 3 од Министерството за економија и труд. Проектот, исто така, разви Стандарден модел на трошоци (СМТ) за ревизија на парафискалните давачки и нивна оптимизација, кој мора да се примени за сите 28 парафискални давачки и други неданочни плаќања. Во согласност со описот на чекорот, за постигнување на овој чекор, треба да се спроведат следните активности: 1. Финализирање и донесување на предложениот список за оптимизација на парафискалните давачки и другите задолжителни неданочни плаќања; 2. 28 парафискални давачки и други неданочни плаќања се поедноставуваат со користење на предложената методологија; 3. Известување од страна на институциите со надлежност над избраните парафискални давачки, врз основа на пресметките од предложената методологија за вклучување на административните олеснувања во номинална вредност, и; 4. Известување од Министерството за економија за спроведување на мерката за вклучување на административните олеснувања во номинална вредност и вкупен процент на административните олеснувања како процент од БДП. Дополнително, корисникот ќе продолжи со дигитализација на сите 28 парафискални давачки и на другите неданочни плаќања, со цел да ги направи дигитално достапни. Спроведувањето на овој чекор не е во тек. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.

Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Беше спроведен административен преглед на достапните информации, вклучително список од 15 дигитализирани парафискални давачки со линкови на интернет. Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, како и резултатите, препораките и методологијата од претходниот ИПА-проект во областа на оптимизирање на парафискалните давачки.
Двојно финансирање	Не се пријавени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор. Вреди да се напомене дека чекорот се заснова на темелите на претходната помош од ИПА, која му обезбеди на корисникот сеопфатна анализа за оптимизација на парафискалните давачки. Иако анализата понуди теоретска основа, чекорот се фокусира на спроведувањето. Комисијата ќе процени дали степенот на таквите придонеси претставува случај на двојно финансирање кога чекорот ќе биде пријавен како целосно постигнат.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 4.1.3. Поттикнување на развојот на малите и средни претпријатија преку донесување и спроведување на новата стратегија за мали и средни претпријатија.

Чекор што се разгледува	<i>Олеснување на пристапот до кредитирање за мали и средни претпријатија преку измена на релевантното законодавство за да се овозможи користење на нематеријални средства како колатерал при кредитирање на мали и средни претпријатија.</i>
Основна состојба	0 (2024 година) (постојна правна рамка за мали и средни претпријатија)
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од корисникот	Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.

Процена на резултатите од страна на Комисијата	на од на Во согласност со целта на Реформската агенда, овој чекор бара од корисникот да го измени националното законодавство за да го олесни користењето на нематеријални средства, како што се интелектуална сопственост, патенти и трговски марки, како колатерал од страна на малите и средни претпријатија за цели на кредитирање. Националните органи ја оценија постојната правна рамка и заклучија дека постојат 3 главни правни акти што ја регулираат оваа област. Тие спроведоа длабинска оценка на законодавството и заклучија дека нема потреба од никаква измена како што бара чекорот. Мислењето на Народната банка на Северна Македонија, исто така, укажува на дискреционото право што го имаат комерцијалните банки при примена на сопствените правила за утврдување и прифаќање на нематеријални средства како колатерал за обезбедување заеми. Покрај тоа, Министерството за финансии предложи да се организираат наменски обуки наменети за релевантните засегнати страни, со цел да се промовира користењето на нематеријални средства како колатерал. Меѓутоа, последното не е предвидено како цел на овој чекор. Доказите обезбедени од релевантните правни акти истакнуваат дека таквата правна рамка веќе постоела пред донесувањето на Реформската агенда од страна на корисникот. Иако Министерството за финансии заклучи дека нема потреба од никакви правни измени, Реформската агенда бара од корисникот да воведо измени за да се зголеми користењето на нематеријални средства како колатерал. За да се реши ова прашање, Министерството за финансии ниту спроведе никаква проценка или студија за користењето на нематеријални средства како колатерал, ниту ги истражи причините за ограниченото донесување на оваа алатка. За да се спроведе овој чекор и други мерки што го олеснуваат пристапот до финансии, корисникот може да се консултира со признаени најдобри практики, како што се студии и упатства изготвени од Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД).
	Покрај тоа, предлогот за обука, кој не е услов од Реформската агенда, не е доволно разработен: му недостасува темелна анализа на основните причини за недоволното користење на нематеријални средства како колатерал и не ги наведува предметите или целите на образованието, ниту пак дава временска рамка или методологија за

	спроведување. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: 1. Писмо бр. 13-2801/2 од 13 мај 2025 година од Народната банка на Република Северна Македонија; 2. Член 1 од Законот за договорен залог („Службен весник на Република Македонија“ бр. 5/03, 4/05, 87/07, 51/11, 74/12, 92/12, 115/14, 98/15, 215/15 и 61/16); 3. Членови 67, 88, 147, 174, 184, 218 и 244 од Законот за индустриската сопственост („Службен весник на Република Македонија“ бр. 21/09, 24/11, 12/14, 41/14, 152/15, 53/16, 83/18, 31/20 и 86/25); 4. Точките од 25 до 27 за начинот на утврдување на исправката на вредноста и на износот на посебната резерва, Признати инструменти за обезбедување од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 57/23 и 27/24). Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, со особено внимание на податоците достапни на веб-страниците и преглед на релевантното законодавство на кое упатува националниот орган. Дополнително, Комисијата се консултираше со Регистарот на нематеријални средства што го води Централниот регистар (https://www.crm.com.mk/mk/za-tsrrsm/osnovni-informatsii-za-institutsijata/registri), во кој се евидентираат сите нематеријални средства што се користат како обезбедување од страна на банките, како и литературата на ОЕЦД за користењето на нематеријалните средства.
Двојно финансирање	Не беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 4.1.5. Реформа на управувањето со претпријатија во државна сопственост со фокус на железниците и поштенските услуги.

Чекор што се разгледува	<i>Создавање регистар на претпријатија во државна сопственост и трговски друштва со учество на државата кој е јавно достапен.</i>
--------------------------------	---

Основна состојба	0 (2024 година).
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од корисникот	Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.
Процена на резултатите страна Комисијата	на од на Регистарот на јавни субјекти беше воспоставен и стапи во функција од 30 јуни 2025 година. Јавно е достапен на веб-страницата на Министерството за финансии: https://finance.gov.mk/mk-MK/oblasti/registar-na-javni-subjekti/registar-na-javni-subjekti/. Меѓутоа, тоа се однесува на Реформа 1.1.3, „Целосно спроведување на Законот за буџети од 2022 година“ и потекнува од член 4 од тој закон. Тој нуди сеопфатен список на јавни институции, кој опфаќа не само претпријатија во државна сопственост (ПДС) и трговски друштва во државна сопственост (ТДДС), туку и тела како што се Претседателството, Собранието, министерствата, општините и други. Иако се вклучени некои ПДС и ТДДС, регистарот има ограничен опсег во мапирањето на јавните претпријатија и не претставува сеопфатен список, па затоа не содржи релевантни податоци за информирање за реформите поврзани со ПДС. Доставениот регистар е различен тип на регистар од оној што се очекува во овој чекор. Регистарот е достапен во Excel-формат и содржи само четири категории на податоци: име на јавното тело, матичен број, даночен број и категорија на органот. Вкупно се наведени 1404 јавни тела, од кои 197 се јавни претпријатија. Спротивно на тоа, регистарот на ПДС што се очекува согласно Реформа 4.1.5 треба да се фокусира исклучиво на ПДС и ТДДС. Треба да обезбеди сеопфатен список на јавни претпријатија и да вклучува податоци релевантни за креирањето политики поврзани со ПДС, со што ќе придонесе за главната цел на Реформа 4.1.5: „да се поддржи подобро финансиско работење и оперативна ефикасност во испораката на услуги“.

Регистарот на ПДС треба да ги опфаќа и претпријатијата во кои државата или општините имаат малцински удел. Додека Регистарот на јавни субјекти има ограничен опсег, бидејќи член 2(23) од Законот за буџети се однесува на „*јавни претпријатија и трговски друштва во доминантна или целосна сопственост на државата или на општините*“, што значи субјекти со повеќе од 50 % во сопственост на државата. Дополнително, во согласност со целта 4.1.5 од Реформската агенда, треба да се применат начелата на најдобри практики на ОЕЦД за корпоративно управување со претпријатијата во државна сопственост. Според тоа, малцинските удели треба да се вклучат таму каде што државата има значајно влијание или контрола, или преку релевантен процент на сопственост или преку посебни права и аранжмани што даваат влијание без оглед на нивото на проценти.

	Иако описот на чекорот се однесува на постојниот Регистар на јавни субјекти, воспоставен според Законот за буџети, што укажува дека тој може да послужи како основа за идентификување на субјекти во државна сопственост, тој исто така наведува дека дополнителни информации и податоци релевантни за ПДС и ТДДС последователно ќе бидат додадени од страна на Министерството за економија и труд. Особено, може да се разгледа следното: • Пазарна вредност на претпријатие и пазарна вредност на сопственоста; • Процентот на државна сопственост / структура на сопственост; • Клучни показатели за финансиско работење, вклучувајќи приходи, расходи, добивка/загуба, метрики за продуктивност, солвентност, ликвидност и други релевантни оперативни податоци; • Обезбедена е буџетска поддршка, вклучувајќи субвенции или капитални инјекции; • Податоци за резултатите од надворешни ревизии; Очекуваниот резултат е наменски регистар исклучиво за ПДС, кој е различен од доставениот Регистар на јавни субјекти. Постојниот список од 197 ТДДС, ПДС и јавни претпријатија во општинска сопственост треба дополнително да се прошири за да ги вклучи оние со малцинска државна сопственост, а треба да се обезбедат и клучни податоци за финансиското работење. Регистарот на ПДС претставува клучен чекор во рамките на Реформа 4.1.5, со кој се поставува основата за претстојните чекори. Доколку се пополни со сеопфатни податоци, тоа би овозможило информирано креирање политики засновани на докази. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: Регистарот на јавни субјекти во Excel-формат, докази за негово објавување на интернет, како и линкот. Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација, вклучително и претходно доставената документација во согласност со чекорот за Законот за буџети (што треба да се заврши во декември 2024 година), и јавно достапните информации, вклучително и Насоките на ОЕЦД за корпоративно управување на ПДС од 2024 година и разни извештаи

	објавени или на веб-страницата на Министерството или поединечно од претпријатија во кои се претставуваат клучни показатели за финансиско работење.
Двојно финансирање	Не беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 4.1.5. Реформа на управувањето со претпријатија во државна сопственост со фокус на железниците и поштенските услуги.

Чекор што се разгледува	<i>План за реструктурирање на државното претпријатие за железници и управителот на железничката инфраструктура донесен до јануари 2025 година.</i>
Основна состојба	0 (2024 година).
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од корисникот	Корисникот смета дека овој чекор е целосно постигнат.

Процена резултатите страна Комисијата	на од на На 18 март 2025 година, Владата одобри нацрт-акциски планови за Јавното претпријатие за железничка инфраструктура (ЈПЖИ) и Јавното претпријатие за железнички транспорт (ЈПЖТ), кои Министерството за транспорт ѝ ги претстави на Европската комисија на 30 април 2025 година. Комисијата даде прелиминарни повратни информации, охрабри нивна преработка со поддршка на експерти за реструктуирање и побара ревидирани нацрти. На акцискиот план на ЈПЖИ му недостасуваат детали и анализа. Тој не дава детална анализа на приходните текови или двигателите на трошоците, ниту пак ја проценува изводливоста на зголемувањето на приходите или оптимизирањето на трошоците со цел да се постигне целта на Реформската агенда за нето-оперативен приход еднаков или над нула во фискалната 2027 година. Мерките вклучени во акцискиот план се претставени само како наслови со индикативни временски рокови, без детални објаснувања, потчекорни распределби, пресметка на трошоци или буџетирање, или финансиско моделирање потребно за да се покаже како предложените активности би генерирале добивки во приходите и оптимизација на трошоците. Со оглед на тоа што во планот недостасуваат доволно детали и анализа, не може да се покаже дека наведените активности се доволни за да се постигне целта. На пример, не се споменува оптимизирање на главните компоненти на оперативните трошоци, како што се бруто-трошоците за плати, кои се најголеми во однос на трошоците. Понатаму, показателот за нето-оперативен приход не е правилно дефиниран во акцискиот план. Наместо тоа, вкупната загуба од билансот на успех е претставена како основна состојба (–10,97 милиони евра, што е еквивалентно на загуба од – 674.911.000 денари во ревизорскиот извештај за билансот на успех од 2023 година). Показателот треба јасно да се дефинира за да ги одрази приходите минус расходите од реалното работење, со што ќе се обезбеди точна слика за финансиската одржливост на претпријатието.
---	--

Слично, на акцискиот план на ЈПЖТ му недостасуваат детали и анализа. Иако ја поставува целта за елиминирање на оперативните загуби до 2027 година и нагласува раст на приходите, ефикасност и оптимизација на процесите, тој ги наведува само општи активности. Овие мерки се претставени без детални објаснувања, пресметка на трошоци или финансиско моделирање. Затоа, планот не покажува како тие би генерирале добивки во приходите и оптимизација на трошоците потребни за постигнување на целта од Реформската агенда за нето-оперативен приход еднаков или над нула во фискалната 2027 година. Без длабински преглед, не е јасно дали наведените мерки се доволни. Треба да се вклучи детална анализа на изворите на приходи и трошоци за да се проценат реалните заштеди на трошоци и потенцијалот за раст на приходите, вклучително и главните двигатели на трошоци како што се бруто-платите, најголемата компонента на оперативните трошоци. Иако се планираат нови вработувања, со зголемување на трошоците за плати, не се користи пензонирањето и оптимизацијата на работната сила преку преквалификација и прераспределба. Доставениот акциски план ги повторува главните мерки предвидени во Деловниот и инвестициски план за периодот 2025-2029 година, што е главен бизнис стратешки документ на претпријатието. Иако истите мерки се претставени во акцискиот план како постигнување нето-оперативен приход од нула или повеќе, во деловниот план според финансиските проекции за 2027 година и понатаму, тие резултираат со негативни резултати, потврдувајќи дека предложените активности се недоволни за исполнување на барањата од Реформската агенда. Недостасува детална дефиниција на показателот. Показателот треба јасно да се дефинира за да ги одрази приходите минус расходите од реалното работење, со што ќе се обезбеди точна слика за финансиската одржливост на претпријатието.

Деловниот и инвестициски план веќе ја обезбедува основата за ревидирање на акцискиот план, меѓутоа, проектираното зголемување на приходите од превоз на товар за периодот 2025-2029 година нема поткрепувачки докази со оглед на застарениот и во голема мера амортизиран возен парк и непознатиот статус на новите договори за превоз на товар. Претпоставките се засноваат на зголемена побарувачка долж Коридорот 10, меѓутоа ова треба да се објасни подетално. Фундаменталните проблеми во 2024 година остануваат: високи фиксни трошоци, ниска комерцијална одржливост, зависност од субвенции и преценет биланс на состојба. Овие прашања укажуваат на потребата од студија за побарувачката на товар потврдена од пазарот за да се оправдаат проекциите за приходите, како и ревидиран инвестициски план за усогласување со реалните потреби за инфраструктура и шински возила, стратегија за реструктурирање на работната сила и фазен пристап за намалување на зависноста од јавни субвенции преку поддршка заснована на перформанси и повторно проценување на нематеријалните средства во билансот на состојба што ја одразува вистинската капитална позиција на компанијата, од кои ниту едно не е присутно во доставениот документ.

Покрај тоа, во согласност со Реформската агенда, плановите за реструктурирање на двете претпријатија треба да ги опфатат и квалитативните критериуми. Тие вклучуваат отстранување на недостатоците во вештините и оптимизирање на трошоците за работна сила (врз основа на анализа на работното оптоварување); идентификување на потребите за капитални расходи и планирани инвестиции во железнички возен парк, машини и инфраструктура; зголемување на приходите преку подобрување на наплатата и продажбата; елиминирање на неефикасностите и намалување на трошоците преку оптимизација на процесите; и продолжување на понатамошните подобрувања (на пр. анализа на пазарните цени за поддршка на повторното преговарање за договорите со добавувачите). Показателите за ликвидност и солвентност исто така треба да се зајакнат, вклучително и преку намалување на заостанатите обврски и подобрување на билансот на состојба. Хоризонталните критериуми вклучуваат обезбедување детален преглед на активностите со соодветна пресметка на трошоците и буџетирање, како и осигурување доволно време за спроведување на плановите, дури и по 2027 година.

Во двата случаи, доставените документи не можат да се сметаат за планови за реструктурирање во рамките на значењето на Реформската

	агенда. Им недостасува аналитичка длабочина, соодветна пресметка на трошоците и буџетирање, како и интегрирано финансиско моделирање кое е во можност да покаже како нето-оперативниот приход може да постигне нула или повеќе во фискалната 2027 година. Тие, исто така, не успеваат да се справат со клучните структурни прашања како што се оптимизација на работната сила, наплатата на приходи, подобрување на билансот на состојба и постепено укинување на субвенциите. Комисијата го забележува формирањето работна група со меѓународни партнери како позитивен развој, но подвлекува дека тоа не го компензира отсуството на веродостојни планови. Конечно, описот на чекорот се однесува на именувањето на нови членови на одборот, што се заснова на критериумите за селекција во Законот за трговските друштва и Законот за јавните претпријатија. Иако повеќето именувања беа во согласност со постојните критериуми, критериумите за избор и именување не ги следат најдобрите практики на ОЕЦД за избор и независност врз основа на заслуги. Се очекува процесот на именување да се подобри со чекорот „донесување Стратегија за државна сопственост и Закон за претпријатија во државна сопственост“, што треба да се заврши до декември 2025 година согласно Реформа 4.1.5. Двете претпријатија треба да бидат предмет на новата унитарна рамка за ПДС, кога ќе биде донесена. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Во согласност со изворите на верификација, беа обезбедени следните докази: - Два акциски плана за реструктуирање, еден за ЈПЖТ и еден за ЈПЖИ; - Докази за формално донесување од страна на Владата, како и документации поврзани со формирањето на работна група за работа на ревидираните планови. Дополнително, корисникот ги достави финансиските извештаи, ревизорските извештаи за 2023 и 2024 година и деловните и инвестициски планови за 2025 година на двете претпријатија, со што се обезбеди пошироко разбирање на финансиските прашања и стратешката насока на претпријатијата. Исто така, беше обезбедена правна основа за основање и функционирање на двете претпријатија, т.е. Законот за јавните претпријатија и Законот за трговските друштва. Како дел од својата процена, Комисијата ја разгледа целата доставена документација.
Двојно финансирање	Не беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор.
Јасен заклучок за	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

постигнувањето на чекорот	
---------------------------	--

Реформа 5.1.1. Да се разгледа сеопфатно изборното законодавство за да се решат постојните недоследности и дополнително да се разгледаат препораките на ОБСЕ/ОДИХР и Венецијанската комисија.

Чекор што се разгледува	<i>Изборниот законик е изменет во согласност со набљудувањата на ОДИХР за изборите во 2024 година.</i>
Основна состојба	0 (2024 година).
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од корисникот	Корисникот смета дека овој чекор не е постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	Во јуни 2025 година, Министерството за правда изготви пакет изменувања и дополнувања на Изборниот законик, со цел да се спроведат голем број препораки на ОДИХР. Предложените измени вклучуваат одредби за злоупотреба на државни ресурси, транспарентност на финансирањето на кампањите и регулирање на медиумите, вклучително и правилата за политичко рекламирање и проширени овластувања за надзор за регулаторните тела. Канцеларијата за демократски институции и човекови права на ОБСЕ (ОДИХР) спроведува правна анализа на овие предлози. Новиот Законик сè уште не е донесен. За да се постигне овој чекор, Собранието мора да донесен нов Изборен законик кој целосно ќе ги спроведе препораките на ОДИХР од извештаите за сите спроведени избори, како што е наведено во наративот на чекорот. Процесот треба да биде инклузивен, навремен и заснован на широк политички консензус. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот	Беше спроведен административен преглед на достапните информации, кој го вклучува извештајот за напредокот поднесен од корисникот, како и официјална комуникација со ОДИХР и извештаите за оцена на ОДИХР.

поврзани наоди	
Двојно финансирање	Беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор. ОДИХР во моментот спроведува правна анализа на пакетот измени што Министерството за правда има намера да ги вклучи. Комисијата ќе процени дали степенот на таквите придонеси претставува случај на двојно финансирање кога чекорот ќе се пријави за целосно постигнат.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 5.2.1. Подобрување на судскиот интегритет преку ревидирање на процесите на вработување, избор, назначување, оценување, унапредување, трансфер и разрешување на судии и обвинители.

Чекор што се разгледува	Да се донесат измени на законите што ги регулираат платите на судиите и обвинителите, како и на судската и обвинителската администрација.
Основна состојба	0 (2024 година).
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од корисникот	Корисникот смета дека овој чекор не е постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	Два нацрт-закона што ги регулираат платите на судиите и јавните обвинители беа воведени во владина постапка во јуни 2025 година: Нацрт-законот за изменување и дополнување на Законот за платите на судиите (поднесен на 4 јуни) и Нацрт-законот за изменување и дополнување на Законот за платите на јавните обвинители (поднесен на 20 јуни). Предложените измени се ограничени по опсег, кои се фокусираат конкретно на зголемување на коефициентите на платите, од 2,8 на 3,7, и на разјаснување на основицата на платите, со што се поништуваат промените од 2024 година што доведоа до значителни намалувања и враќање на платите на нивното поранешно ниво. Во текот на владината постапка, Министерството за финансии даде негативно мислење за двата нацрт-закона, упатувајќи на проблеми со образецот за пресметка на трошоците. Основната загриженост останува за притисокот што овие мерки го вршат врз тековните напори за фискална консолидација. Во согласност со целта на Реформската

агенда, нивото на зголемување на платите наведено во измените треба да се одржи, со согласност на Министерството за финансии, а соодветните средства треба да се распределат во државниот буџет за 2026 година, кој во моментот е во фаза на подготовка.

Во однос на **судските и јавнообвинителските служби**, постојната регулаторна рамка бара одобрение на годишните планови за вработување и согласности за секое вработување и унапредување од Министерството за финансии и Министерството за јавна администрација. Со оглед на предизвиците во обезбедувањето одобренија, бројот на вработени е ограничен, што доведува до намалување на персоналот, додека застојот во унапредувањата и потпирањето на привремени договори дополнително ја намали привлечноста на ваквите позиции. Изменувањата и дополнувањата на Законот за судска служба и Законот за јавнообвинителска служба беа поднесени во владина постапка на 23 мај и 20 јуни 2025 година. Предложените измени ја воспоставуваат функционалната финансиска независност на правосудството, преку поедноставување на постапката за одобрение, според која Судскиот буџетски совет и Јавниот обвинител ќе одобруваат планови за вработување и унапредувања, при што извршната власт само ќе биде известена. Покрај тоа, предложените измени воведуваат промена во методологијата за пресметување на основната плата, што може да резултира со скромни зголемувања на платите.

Како што се бара во описот на чекорот, **судските и јавнообвинителските служби треба да бидат ослободени од статусот на административни службеници согласно Законот за административни службеници**. Посебно внимание треба да се посвети на изменување и дополнување на Законот за административни службеници за експлицитно исклучување на овие служби од неговиот опсег, како што веќе е направено за одредени категории согласно член 9 од истиот закон. Меѓутоа, и покрај неодамнешните измени донесени на 10 јули 2025 година, судските и јавнообвинителските служби остануваат во рамките на неговиот опсег.

Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е

	постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Беше спроведен административен преглед на достапните информации, кој ги вклучува нацрт-измените на четирите закони, негативните мислења дадени од Министерството за финансии и најновите изменувања и дополнувања на Законот за административни службеници од 10 јули 2025 година.
Двојно финансирање	Не беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 5.3.1. Спроведување на подобрена регулаторна рамка на Судскиот совет, особено за дисциплинските и жалбените постапки на судиите (во согласност со ТАИЕХ оценската мисија од септември 2023 година).

Чекор што се разгледува	<i>Нов Закон за Судскиот совет е донесен во согласност со „оценската мисија“ за функционирањето на Судскиот совет, од септември 2023 година, и мислењето на Венецијанската комисија.</i>
Основна состојба	0 (2024 година).
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од корисникот	Корисникот смета дека овој чекор не е постигнат.
Процена на резултатите страна на Комисијата	Новиот Нацрт-закон за Судскиот совет, подготвен од Работната група и поднесен до Владата на 26 јуни 2025 година, ги вклучува препораките од оценската мисијата на ЕУ од 2023 година. Работната група, формирана во рамките на Министерството за правда на 16 ноември 2023 година, беше задолжена за оваа цел и вклучуваше претставници од правосудството, Судскиот совет, академската заедница, граѓанското општество и самото Министерство. Експертиза од ИПА-проектот Поддршка на ЕУ за владеењето на правото (ROLAW) исто така беше вклучена во процесот. Од Венецијанската комисија беа побарани дополнителни повратни информации: нејзиното мислење, донесено на 143-та пленарна седница (13-14 јуни 2025 година), беше вклучено во нацрт-законот. Законот сè уште бара донесување од Владата пред да се

	продолжи со собраниска постапка, при што е потребно посебно внимание за да се осигури дека евентуалните измени нема да го поткопаат транспонирањето на претходните препораки. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Беше спроведен административен преглед на достапните информации, кој вклучува список на препораки дадени од TAIEH „оценската мисија“ од 2023 година, нацрт-законот, мислењето дадено од Венецијанската комисија, донесено на нејзината 143-та пленарна седница (13–14 јуни 2025 година) и неколку анализи изготвени од ИПА-проектот Поддршка на ЕУ за владеењето на правото (ROLAW) со кои се проценува напредокот и степенот на усогласеност на нацрт-законодавството со препораките. Комисијата даде повратни информации за законот за време на неговото изготвување.
Двојно финансирање	Беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор. Основата за новиот закон беше поставена со препораките од TAIEH оценската мисија од 2023 година. ИПА-проектот Поддршка на ЕУ за владеењето на правото (ROLAW) обезбеди експертиза за степенот на транспонирање на овие препораки, што послужи како корисна алатка за тековното изготвување во рамките на работната група. Дополнителен придонес дојде од Венецијанската комисија, чие неодамнешно мислење за Нацрт-законот за Судскиот совет, донесено на нејзината 143-та пленарна седница (13–14 јуни 2025 година), дополнително го поддржа процесот на изготвување. Комисијата ќе процени дали степенот на таквите придонеси претставува случај на двојно финансирање кога чекорот ќе се пријави за целосно постигнат.
Јасен заклучок за постигнувањето на чекорот	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

Реформа 5.7.1. Зајакнување на капацитетите во врска со конфискација и поврат на имот во согласност со *правото* на ЕУ, воспоставување на Канцеларија за поврат на имот (АРО) задолжена за идентификација и следење на приноси или друг имот поврзан со криминални дела, во согласност со *правото* на ЕУ.

Чекор што се	<i>Сите слободни работни места во Агенцијата за управување со</i>
---------------------	---

разгледува	одземен имот се пополнети.
Основна состојба	0 (2024 година).
Краен рок на чекорот	Јуни 2025 година
Заклучок од прегледот на чекорот од корисникот	Корисникот смета дека овој чекор не е постигнат.
Процена на резултатите од страна на Комисијата	Во март 2024 година, Собранието донесе изменувања и дополнувања на Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка, со кои законодавната рамка се усогласи со тогашната важечка Директива 2014/42 за замрзнување и конфискација на предмети и приноси од казниво дело. Овие измени воведоа дополнителни одговорности и значително го зголемија работното оптоварување на Агенцијата. За да се исполнат овие нови обврски, ажурираниот правилник за систематизација на работните места предвидува вкупно 79 работни места, од кои 39 се пополнети од почетокот на 2025 година. За да се постигне овој чекор, кој се обврзува на „пополнување на сите слободни работни места“, Агенцијата треба да се потпре на својот правилник за систематизација на работните места, со барање и обезбедување одобрение од Министерството за финансии за предвидените вработувања, а потоа да се заврши со транспарентна постапка за вработување врз основа на заслуги за да се осигури дека работните места се пополнети од најквалификуваниот персонал. Оваа бројка треба да биде поткрепена со анализа на работното оптоварување, најдобрата практика во реформите за персоналот со што обезбедува дополнителна гаранција за реалните потреби. Што се однесува до вработувањата врз основа на заслуги, тие треба да бидат поткрепени со дополнителни извори на верификација, како што се правната основа што ги наведува критериумите за избор, објавените описи на работните места и обрасците за оправданост на вработување. Посебно внимание треба да се посвети на последните, кои треба да бидат уредно пополнети за секое пријавено вработување, каде што јасно се наведува биографијата, искуството на кандидатот и образложението за нивниот избор.

	Во втората половина од 2024 година, Агенцијата побара одобрение за 40 вработувања според годишниот план за 2025 година до Министерството за финансии, кое даде негативно мислење поради загриженост за фискалните импликации од дополнителните вработувања, како и ревидирано барање за шест нови вработувања и едно унапредување, кое исто така беше одбиено. Последователните барања на крајот од 2024 година и во првата половина на 2025 година беа ограничени на помалку работни места, преку внатрешни трансфери и привремени вработувања, но и тие биле одбиени од Министерството за финансии. По истекот на рокот за чекорот, Министерството за финансии на 8 август 2025 година одобри едно од овие барања, за 13 привремени вработувања, со цел вработување до крајот на 2026 година. Меѓутоа, фокусот треба да биде на обезбедување постојани вработувања и претворање на привременото работно место во постојано, во согласност со описот на чекорот за пополнување на сите слободни работни места.
	На 14 април 2025 година, барањето на Агенцијата за пет постојани работни места беше одобрено. Ова вклучува четири административни службеници (двајца раководители на одделенија, еден помлад соработник, еден виш соработник архивар) и еден помошен персонал (возач). Постапките за вработување се во тек, а јавните огласи ќе бидат објавени во јули 2025 година. Врз основа на ова, Комисијата смета дека овој чекор не е постигнат.
Извршени проверки и докази што се користат при верификација на чекорот и поврзани наоди	Беше спроведен административен преглед на достапните информации, кој ги вклучува правилникот за систематизација на работните места на Агенцијата, последователните барања за вработување до Министерството за финансии за постојани работни места, како и четирите последователни барања за привремени работни места. Јавниот оглас за работните места отворени на 4 јули 2025 година е достапен на интернет на следниот линк: https://www.fakulteti.mk/news/04072025/agencija-za-upravuvanje-so-odzemen-imot-vrabotuva-3-sluzhbenici. Комисијата, исто така, се консултираше за постапката за вработување на јавни службеници, вклучително и барањето за обезбедување оправданост за нови вработувања.
Двојно финансирање	Не беа утврдени придонеси од трети страни како поддршка на постигнувањето на овој чекор.
Јасен заклучок за постигнувањето	Не е постигнат. „Грејс-периодот“ трае до 30 јуни 2026 година.

на чекорот	
------------	--